

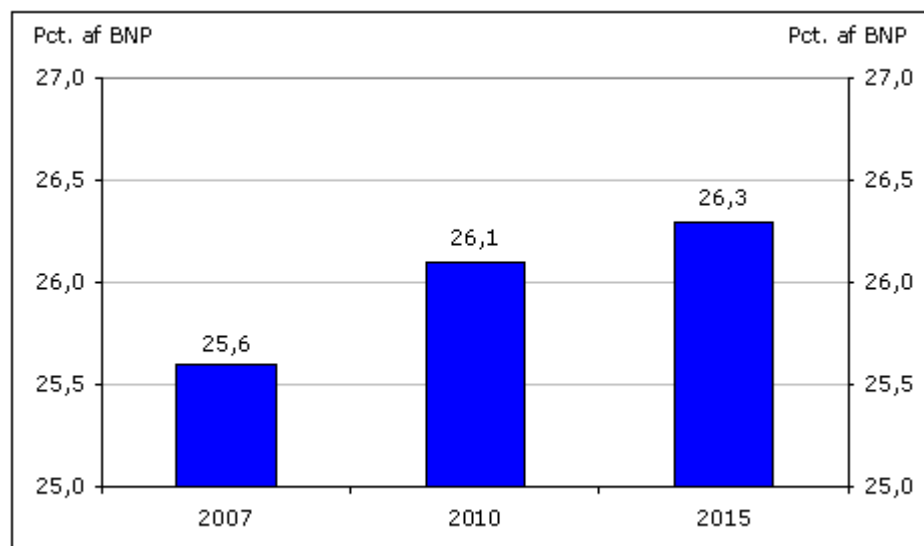
FORBRUGSVÆKST PÅ NIVEAU MED PERIODEN 2002-2007 KAN MEDFØRE 20-ÅRIG REKORD I DET OFFENTLIGE FORBRUGS ANDEL AF BNP

Regeringens 2015-plan lægger op til en vækst i det offentlige forbrug på gennemsnitligt 1 pct. årligt i perioden 2008-2015. Det er det dobbelte af Nyrups vækstmålsætning for årene 2006-2010 og det bidrager til, at den offentlige sektors andel af samfundsøkonomien vokser frem mod 2015. Budgetmålsætningen frem til 2015 ligger under den vækst, der realiseres i perioden 2002-2007 (1½ pct.). I det lys forekommer budgetmålsætningen meget optimistisk, hvorfor CEPOS i dette notat opstiller to alternative scenarier. I det første alternative scenarie opretholder regeringen en årlig vækst på 1½ pct. frem til 2015, hvilket vil medføre, at det offentlige forbrug frem til 2015 vokser til 27,4 pct. af BNP - det højeste niveau i over 20 år. Det svarer til en stigning i det offentlige forbrug på 19 mia.kr. og 2½ point højere kommuneskat. I det andet alternative scenarie antages en relativ overskridelse af budgetmålsætningen på niveau med perioden 2002-2007 (dobbelt så høj vækst som budgetteret). I dette scenarie vil det offentlige forbrug i 2015 udgøre 28½ pct. af BNP. Det højeste niveau i nyere Danmarks-historie. Det svarer til en stigning i det offentlige forbrug på 38 mia.kr. og 5 point højere kommuneskat (i forhold til regeringens 2015-fremskrivning).

Regeringen har i sin 2015-fremskrivning lagt op til, at det offentlige forbrug i perioden 2008-2015 skal vokse med gennemsnitligt 1 pct. om året. Det er det dobbelte af den vækstrate på ½ pct., som Nyrup-regeringen planlagde for perioden 2006-2010. Næste år - 2008 - skal væksten i det offentlige forbrug op på 1,7 pct., hvilket er mere end det, Socialdemokraterne lægger op til i deres nye finanslovsoplæg. Socialdemokraterne ønsker, at den offentlige sektor næste år skal vokse med 1½ pct. - dvs. 0,2 pct.enheder mindre end i VK-regeringens oplæg.

Væksten i det offentlige forbrug frem til 2015 sammenholdt med en skønnet vækst i BNP på gennemsnitligt 1,3 pct. årligt medfører, at den offentlige sektor frem til 2015 kommer til at fylde en større andel af samfundsøkonomien, jf. figur 1.

Figur 1. Offentligt forbrug som pct. af BNP, VK-regeringens plan

Kilde: Økonomisk redegørelse, aug. 2007, Mod nye mål - Danmark 2015

Historisk har der været budgetskred på 100 pct.

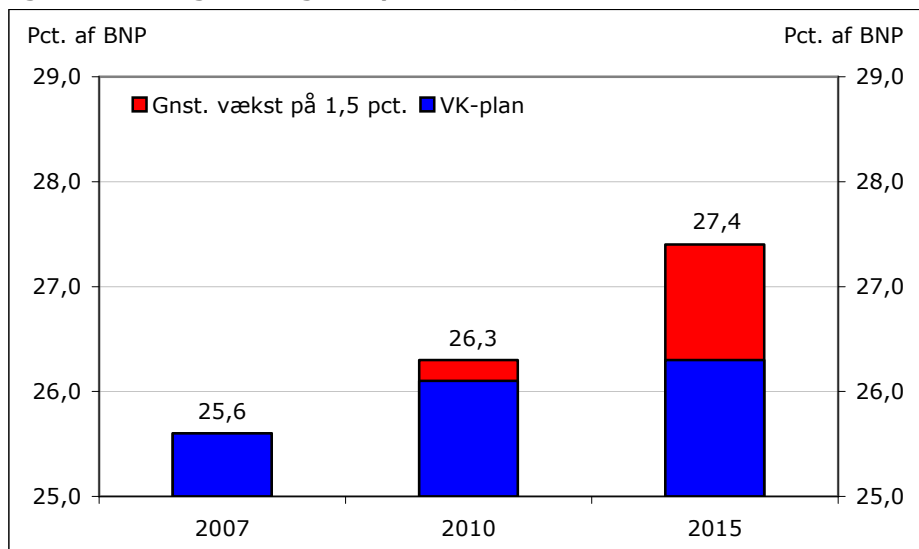
Ovenstående tager udgangspunkt i 2015-planens vækst i det offentlige forbrug på gennemsnitligt 1 pct. årligt. Det er en ganske optimistisk antagelse, når det erindres, at det offentlige forbrug under VK-regeringen i perioden 2002-2007 er vokset dobbelt så meget som budgetteret. I denne periode er det offentlige forbrug budgetteret til at vokse med 0,7 pct. årligt, mens den realiserede vækst udgør 1½ pct.¹

På den baggrund opstilles der to alternative scenarier: Et scenarie, hvor væksten i det offentlige forbrug fortsætter på det niveau, der realiseres i perioden 2002-2007. Og et andet scenarie, hvor budgetmålsætningen (relativt) overskrides lige så meget som i perioden 2002-2007.

Scenarie 1 – Fortsat vækst på 1½ pct.: Det offentlige forbrug op med 19 mia.kr. og løft i kommuneskat på 2½ point

Antages det, at regeringen i perioden 2008-2015 realiserer en vækst i det offentlige forbrug på niveau med væksten i perioden 2002-2007 (dvs. 1½ pct. årligt), vil den offentlige sektors andel af økonomien stige til 27,4 pct. af BNP. Dette er 1,1 pct. af BNP (19 mia.kr.) mere end 2015-planens målsætning og det højeste niveau siden 1983. Det fremgår af beregninger udført af DREAM² for CEPOS. Det må forventes, at et sådan budgetskred finder sted i den kommunale sektor, hvor presset for højere udgifter er stort. Et sådant budgetskred skal før eller siden finansieres af højere skatter, og det svarer til ca. 2½ pct.point højere kommuneskat.

Figur 2. Offentligt forbrug som pct. af BNP, vækst som i 2002-2007

Kilde: Økonomisk redegørelse, aug. 2007, Mod nye mål - Danmark 2015 samt DREAM

Budgetskred øger den offentlige beskæftigelse

Merforbruget på 19 mia.kr., der følger af budgetskredet, vil gøre det vanskeligere for private virksomheder at besætte ledige stillinger. Forudsættes en udgift på ½ mio.kr. pr. årsværk svarer det til, at den offentlige sektor vil lægge beslag på ca. 40.000 ekstra medarbejdere. Hvis det antages, at arbejdsstyrke og ledighed er uændret, indebærer det en nedgang i den private beskæftigelse på ca. 40.000 personer.

¹ Danmarks Statistik, Statistikbanken og Økonomisk Redegørelse, august 2007.

² DREAM-gruppen er en uafhængig institution, der har som hovedformål at udvikle, vedligeholde og foretage økonomiske analyser med den økonomiske model Danish Rational Economic Agents Model, DREAM.

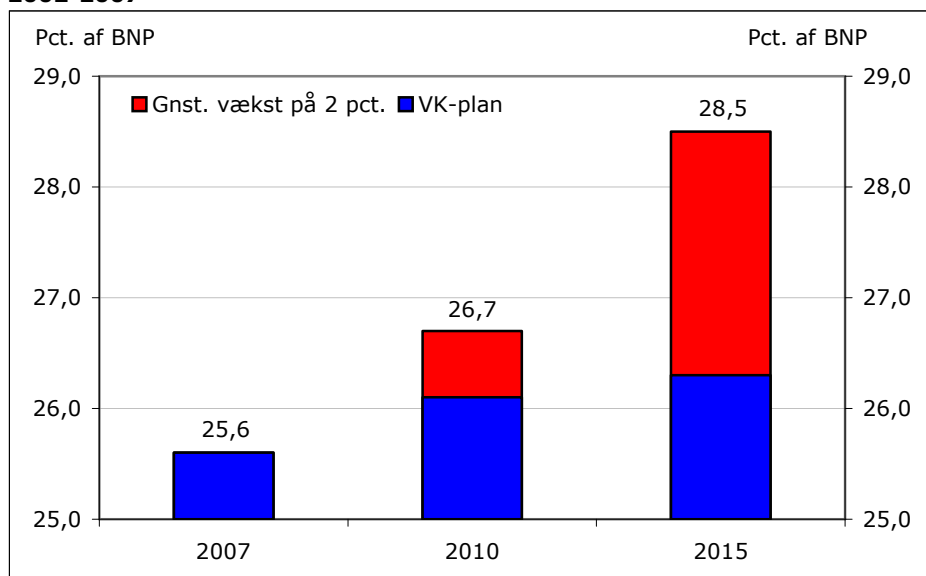
I forhold til alternativscenariets sandsynlighed skal det erindres, at den nye budgetmålsætning (gennemsnitlig 1,0 pct.) er højere end budgetmålsætningen for perioden 2002-2007 på 0,7 pct. gennemsnitligt. Det kan tale for en højere vækst end antaget i alternativscenariet.

Scenarie 2 – Relativ overskridelse af budgetmålsætning på niveau med perioden 2002-2007: Merforbrug på 38 mia.kr. og stigning i kommuneskat på 5 point

Såfremt den relative overskridelse af budgetmålsætningen ligger på niveau med perioden 2002-2007 (dobbeltså høj vækst som budgetteret), vil det offentlige forbrug vokse med 2 pct. årligt frem mod 2015. Dermed vil det offentlige forbrug udgøre 28½ pct. af BNP i 2015, hvilket er det højeste niveau i nyere Danmarkshistorie. Merforbruget vil i så fald svare til ca. 38 mia.kr. og tilsige et løft i kommuneskatten på ca. 5 pct.point. Forudsættes en udgift på ½ mio.kr. pr. årsværk, svarer det til, at den offentlige sektor vil lægge beslag på ca. 80.000 ekstra medarbejdere. Hvis det antages, at arbejdsstyrke og ledighed er uændret, indebærer det således en nedgang i den private beskæftigelse på ca. 80.000 personer.

Forhøjelsen af kommuneskatten på 5 pct.point vil indebære mindre incitament til at arbejde og effekten på arbejdsudbuddet skønnes til et fald på ca. 20.000 personer.³

Figur 3. Offentligt forbrug som pct. af BNP, relativ budgetoverskridelse som i 2002-2007

Kilde: Økonomisk redegørelse, aug. 2007, Mod nye mål - Danmark 2015 samt DREAM

³ Beregnet ud fra elasticitet i Fordeling og Incitamenter, Finansministeriet (2002).